

**Оксана Микитенко,**

доктор філологічних наук, старший науковий співробітник,  
провідний науковий співробітник,  
Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології  
ім. М. Т. Рильського НАН України  
вул. Грушевського 4, 01001, Київ, Україна,  
e-mail: oksana\_mykytenko@hotmail.com  
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7613-8557>

## **МАКСИМ РИЛЬСЬКИЙ І ЧАС: ТЕКСТОЛОГІЯ АБО ІНТЕРПРЕТАЦІЯ**

У статті робиться наголос на важливості текстологічного аналізу творчого доробку М. Рильського. Показано, що тексти М. Рильського (як художні, так публіцистичні та наукові) були й залишаються прикладом продуманого до дрібниць ставлення до слова.

Для представлення сьогодні доробок М. Рильського потрібно не лише вирішення завдань текстологічного аналізу праць (митця й науковця), а й необхідно вчитуватися в спогади сучасників, враховувати контекстуальний вимір (добі і творчої діяльності), який максимально окреслює постать поета, науковця та громадянина, дозволяючи уникати непоодиноких на сьогодні поверхових суджень про людину багатогранного таланту й про час, у якому їй довелося жити і творити.

*Ключові слова:* М. Рильський, творчість, інтерпретація, текстологія, час.

Ви можете мене скорочувати,  
але не смієте дописувати.

І. Андрич

**Актуальність дослідження.** М. Рильському належать слова: «Великі поети – завжди сучасники для нових поколінь», «великий поет – це голос доби». Сказане про Т. Шевченка сьогодні можна цілком віднести безпосередньо до М. Рильського. «Залишилося тільки чекати, – гірко констатує М. Рильський, – на втілення Постанови Верховної Ради України від 7 жовтня 2004 р. (№ 2071-ІУ), ухваленої до 110-річчя від дня народження, у якій передбачено перевидання повного зібрання творів Максима Рильського. Навряд чи дочекаємося. Тепер Верховна

© О. Микитенко, 2022

Рада відзначає ювілейні дати великих українців пакетами – фактично на розсуд громадськості. Звичайно, радує, що у нас в минулому стільки видатних людей. Але ж Рильський – один?..» [11, с. 464].

Обґрунтовуючи вже вкотре важливість нового академічного видання творів М. Рильського, не раз доводиться чути думку про необхідність «сучасної інтерпретації» його праць (літературних творів, публіцистичних статей, наукових досліджень). Погляд стосовно інтерпретації зустрічаємо в непоодиноких популярних виданнях, присвячених М. Рильському, де авторські тексти вибірково та із значними скороченнями подаються в «сучасній редакції» (зокрема, мовній). Збірникам вибраного (проза, есе, епістолярій, публіцистика тощо) додаються редакторські статті, які розставляють сучасні, зокрема ідеологічні, акценти, виголошуючи при цьому власні оцінки та судження редакторів, аби нібито скоригувати бачення, «закарбоване в свідомості поколінь». «Приміряти до сьогодення», а тим більше до широкого читацького загалу твори ХХ ст., безперечно, важливо, але текст М. Рильського (як його власний, так і чужий – перекладений ним або редагований) завжди був і залишається прикладом прискіпливого, уважного, продуманого до дрібниць ставлення до слова. Для того щоб представити сьогодні доробок М. Рильського, важливе не лише вирішення завдань текстологічного аналізу його оригінальних праць, необхідно вчитуватися в спогади сучасників, а також враховувати той величезний контекстуальний вимір (доби і творчості), який максимально окреслює постать поета, науковця, громадянина, даючи можливість уникати поверхових суджень про людину багатогранного таланту та про час, у якому їй довелося жити і творити – жити, за прекрасним поетичним виразом О. Олесья, з яким той звертається до М. Рильського у 20-ті роки ХХ ст., «обличчям до краси».

**Виклад основного матеріалу.** Теорія інтерпретації, одним з найвидатніших представників якої був, як відомо, французький філософ і професор університетів у Страсбурзі, Парижі й Чикаго П. Рікер, основну увагу звертає на аналіз цілісних культурних текстів, вбачаючи в інтерпретації спосіб включення індивіда в загальний контекст культури. Інтерпретація завжди є творчим актом, враховуючи тлумачення та реконструювання тексту, і цей процес відрізняється «діалектичною структурою». Текст, який, за П. Рікером, «може мати кілька значень», зокрема «історичне і духовне» (завжди є щось більше, ніж лінійна послідовність фраз), це – «структурована цілісність», яка є основою розуміння твору, коли основними категоріями інтерпретації стають «час» і «розповідь». Досліджуючи взаємозв'язок між темпоральністю та наративністю,

П. Рікер стверджує, що час стає настільки людським, наскільки він набуває розповідної форми. Література, художня та історична, на думку П. Рікера, робить важливий внесок у таку конфігурацію часу, без урахування якого неможливе адекватне розуміння тексту. Водночас різноманітні контекстуальні чинники – мовні, культурні, історичні, суспільно-політичні тощо – зумовлюють ту чи іншу інтерпретацію тексту і визначають його комунікаційну вартість [3, с. 228, 609].

Про необхідність такого широкого культурологічного підходу варто згадувати, коли йдеться про ті постаті вітчизняної культури, зокрема літератури, значення яких «сучасними інтерпретаторами» окреслюється сьогодні лише як «символ розквіту української літератури за радянської доби». Як зауважує один з таких «інтерпретаторів» шановний професор і лауреат (до речі) премії ім. М. Рильського М. Стріха, «закарбувався в свідомості покоління» М. Рильський як поет-орденоносець, академік, депутат Верховної Ради, автор розтиражованих сотнями тисяч шкільних підручників, римованих здравиць на честь «вождів» [13, с. 438]. Шкода, що чи то брак спеціального фаху, чи ідеологічна заангажованість і кон'юнктурне бажання бути суголосним «сучасності» не дали можливості авторові глибше вникнути як у самий текст, так і загальний культурологічний контекст (інтертекст) творчості М. Рильського.

Інтерпретації стосовно постаті М. Рильського інколи мають досить кумедний вигляд. Пригадується порада одного з редакторів укладачам збірника наукових праць, присвячених М. Рильському, замінити на фотографії незмінну цигарку на олівець – як більш «нейтральний» атрибут і творчий символ. На щастя, здоровий глузд узяв гору.

Видається, що сам М. Рильський до певної міри передбачав аналогічні спроби «прочитання» його творів та звернув на це увагу у своїх влучних і дотепних нарисах. Так, 16 червня 1962 р. у «Вечірньому Києві», який друкував цикл його публіцистичних творів «Вечірні розмови», було надруковано статтю «Муза і мода», а через декілька днів стаття вийшла і в «Літературній Україні». У публікації М. Рильський зауважує, що якщо прибічник моди «вважає для себе законом бути подібним до інших», то прибічник музи – потрібним. Муза для М. Рильського – це «краса, що гріє й підносить серця, сягає людського розуму і серця», стає основою «національної своєрідності» мистецтва. Її вирішальною ознакою є, за його словами, «довготривалість», «строга ціломудреність і чесна підпорядкованість високій ідеї». І саме такі риси виявляються «цілком чужими» для моди. Не менш актуальними є слова, що художні твори, які «зміцнюють людські серця», «сприяють рухові громадянства вперед» [10, с. 258].

Саме тому так високо М. Рильський підносить слово, як вважає М. Стріха, «цілком традиційного у всіх вимірах» А. Малишка. Натомість для М. Рильського «наш Андрій Малишко» – «справжній поет», у творчості якого поєдналися філософські узагальнення, глибокі роздуми, «краса життєвих радощів», гострі сатиричні ноти. Найвище визнання поета – це його «Пісня про рушник», яка стала «воістину народною», «пісня про матір», образ якої набуває широких символічних узагальнень [10, с. 301]. У нарисі «Подорож до Югославії» Рильський-славист захоплено говорить про «палку промову» А. Малишка на кафедрі слов'язнавства в Белградському університеті [10, с. 245].

М. Рильський, далекий у своїй творчості від будь-якої удаваності та штучності, вітає вміння писати просто й щиро, а «оригінальність» розуміє як «національну своєрідність». Тому, як зауважує М. Стріха, «прохолодно» поставився він у нарисі «Батьки і діти» до літературного дебюту 1962 р. «шістдесятників» В. Коротича, І. Драча, М. Вінграновського [13, с. 450]. У нарисі немає оцінки дебюту «трьох талановитих поетів» як «голосного», натомість ідеться про «прикре порушення стилю», про «гонитву за оригінальністю», «незрозумілість» та «нестримну потребу говорити неясно», «викрутаси», «фальшиву мудрість», про те, що «чорногузи не курличуть, а клацають дзьобами» тощо, а відтак настає нова показати «дітям», що недбалість у слові, нелогічність неприпустимі, а «оригінальність висока, справжня, щира» неможлива «не тільки без вивчення культурної спадщини, а й без глибокої шани до неї» [10, с. 279].

«Поете! Будь собі суддею», – промовив юний поет [6, с. 190], виголосивши власне творче кредо, коли «суворих слів, холодних і шорстких, / Перебираю низку, ніби чотки, / І одкидаю твердо з-поміж них / Усе легке, все ніжне і солодке» [6, с. 254], і прагнучи одного: «... Та що, коли додасть: зате в житті ні разу / Неправді не служив!» [6, с. 272]. Закликаючи поетів «слухати заповіді свого “святого ремесла”» і «знати, що читач – народ», він вимагає: «Шліфуйте кожне слово», пишiть про те, «що має певне соціальне значення у нашому житті, виношуйте нові свіжі образи». І завжди підкреслює значення мови, нагадуючи, що «мова є сповіддю народу», що «жива мова – це процес» [5, с. 55, 57]. Про це варто пам'ятати сьогодні, коли авторські тексти нерідко подаються в «сучасній», зокрема, мовній редакції. М. Рильський вживає лексику, яку сьогодні редактори, мабуть, вважатимуть «русизмами» чи «архаїзмами» – «язик, інтересний, воздух (у воздухі), іменно, оперовий театр, печалуються старики...». Але це органічна мова та стиль письменника свого часу і своєї країни. Наче передбачаючи спроби вносити зміни в авторський

стиль, М. Рильський зауважує: «Я не за те, щоб викидати, приміром, із мови (а вона й “робить музику в літературі”) ті лексичні й синтаксичні її цінності, які комусь здаються застарілими, маловживаними і т. ін.» [5, с. 57].

У ряді праць М. Рильський висловив свої теоретичні погляди в галузі лексикографії, вказав на величезну роль словників у розвитку мови, підніс престиж словникової, лексикографічної справи перед науковою громадськістю та перед усім суспільством [12, с. 374]. Наголошуючи, що «лексикологія і лексикографія на Україні мають дуже давні і глибокі корені», він визнавав, що «питання про словник – одне з самих гострих питань української культури», що «словники різного типу – загальні, двомовні, тлумачні, синонімічні, фразеологічні, термінологічні і т. ін. [...] потрібні буквально всім» [5, с. 62].

Цією ж думкою пройняті його поетичні рядки:

Не бійтесь заглядати у словник:

Це пишний яр, а не сумне провалля;

Збирайте, як розумний садівник,

Достиглий овоч у Грінченка й Даля [7, с. 211].

Серед спогадів сучасників – визнання властивої М. Рильському «наукової широти лексикологічного і лексикографічного погляду», зокрема свідчення високої пошани Л. Булаховського до М. Рильського, сторінки їхньої творчої співпраці. Цю пошану до М. Рильського, зазначав сучасник, можна було спостерігати протягом «усіх років спільної праці. Коли виникало складне питання про українське слово (написання, відповідник), таке, що ми всі замовкали, шукаючи у думці відповіді, Булаховський говорив: “Спитаємо ще Максима Тадейовича; він живий носій цього слова і в поезії, і в науці... Чуття мови його не зрадить”. А бувало, ми чули від нього таке: “Це ж Рильський написав! Рильський! Культура, окраса і гордість України”» [1, с. 172]. Багатогранна наукова діяльність і широта славістичної проблематики була притаманна як М. Рильському, так і Л. Булаховському. Обидва створили власну наукову школу, що мала багато талановитих послідовників, визначила розквіт української лексикології та лексикографії в другій половині ХХ ст., обидва підкреслювали відповідальність покоління у розвитку суспільних наук.

У Рильського-поета, як і у Рильського-науковця кожне слово вивірене та за кожним стоїть глибока думка й образ. Звичайно, у цьому спадок поета як «неокласика» (разом з М. Зеровим і П. Тичиною). Водночас безпосередньо М. Рильський у передмові до «Вибраного» М. Зерова, збірника, що вийшов уже посмертно, говорить про «так звану “групу

неокласиків”» як «досить невизначений термін», який було «випадково і дуже умовно (курсив автора. – Прим. авт.) прикладено до невеличкої групи поетів та літературознавців», естетичною платформою яких була «любов до слова, до строгої форми, до великої спадщини світової літератури». «Неокласики» виступали проти блюзнірства панфутуристів, коли М. Семенко палив «Кобзар», В. Поліщук друкував поему «Онан», Г. Шкурупій оспівував «чудову блідість тифозної воші» тощо, у чому виявлявся «провінціальний примітивізм та вбогість поетів» [8, с. 6, 14]. Натомість М. Рильський говорить про літературний «смак», про «пильність» до вивчення «минулого» літератури та увагу до «літератури сучасної». І одним з таких «справжніх поетів», хто, «шукаючи натхнення на поживклих старовинних сторінках, скроплює їх живою водою свого творчого “я” – і трепетної сучасності» [8, с. 16], вважає М. Зеров.

Ці ж слова можна віднести безпосередньо й до М. Рильського. Відомо, з якою непримиренністю ставився він до тих, хто з хutorянською обмеженістю дивився на українську культуру. Він згадував, як О. Блок, якого характеризує, повторивши слова М. Зерова, як «тінь Данте з профілем орлиним кинула свій відсвіт на великого поета нових часів», на літературному вечорі читав свої «Італійські вірші», а хтось із залу вигукнув: «Прочитайте що-небудь про Росію!». О. Блок гнівно відповів: «Це все про Росію!» [4, с. 228]. Згадував це М. Рильський під час відповідального і великого концерту українських митців у Москві, де було поставлено вимогу виконувати «тільки український репертуар».

Становленню україномовної опери в Києві, Харкові, Одесі М. Рильський присвятив багато сил, упродовж 1934–1950 років виконував обов’язки завіта Київської опери, переклав і відредагував близько 20 лібрето найпопулярніших опер світового та вітчизняного репертуару, завжди повертаючись «до дуже болючого у нас питання культури мови на українській сцені», зокрема щоб «підняти голос за слово в співі, за місце слова у вокальному мистецтві» [10, с. 312]. У нарисі «Театр, глядач, репертуар» М. Рильський «дивується», чому з репертуару театру ім. Лесі Українки – «столичного російського театру, законного спадкоємця давнього “Соловцова”, ніби зовсім випали Грибоедов, Гоголь, Пушкін, Лермонтов, Островський, О. К. Толстой, Лев Толстой, Тургенєв, Чехов...», а в театрі ім. І. Франка «невже забуто – і чи надовго ж забуто? – Івана Кочергу, Миколу Куліша, Ярослава Галана, Юрія Яновського, Івана Микитенка, Якова Мамонтова?» [10, с. 233, 235]. І чи насправді «цю програму поета, – як стверджує М. Стріха, – у наступні десятиліття було реалізовано» [13, с. 449]?

Погляди високого мистецтва завжди сповідував і сам М. Рильський. І найголовніше – дотримувався таких засад відкрито й чесно, у власній творчості та публіцистичних виступах, у яких висловлював свої переконання. «Справжнє мистецтво завжди будить думку і живить серце», «не ковзається по поверхні речей, воно сягає в глибину життя», у ньому слово «трьох найсвятіших учителів – Шевченка, Пушкіна, Міцкевича» і наче «у малій картині [...] увесь безмежний світ!» [5, с. 72, 76].

Не можемо прийняти висловлену в згаданій вище праці думку, що М. Рильський буцімто «вів із Системою складну гру», «писав усі свої “із-за гір та з-за високих”, не надто переймаючись написаним», тому «зберіг мистецьку форму і психічне здоров'я» [13, с. 443]. Говорити про вміння «проходити між краплями дощу» та «іронізувати зі своїх офіціозів» як складові цієї «гри», про «ритуальні відсилення до вічної дружби народів» (?), «погано приховане фрондерство» тощо означає, на жаль, не помічати (або не бажати помітити) душевну відкритість митця, його відповідальність і громадянську позицію, вміння слухати співрозмовника, безмежну доброту, людинолюбство й дотепність, та і просто культуру справжнього інтелігента. І не почути слів поета: «Народне щастя і народне горе / Я намагався в слово перелить, / Ішов з народом через доли й гори» [5, с. 30]. Чи були так само «ритуальними» (та «правильними») «згадки про колгоспницю Марію Демченко чи снайперку Людмилу Павличенко»? На думку «інтерпретатора», «це була неминуча ціна, яку навіть у ліберальному (з погляду цензурних вимог) 1943 р. треба було заплатити». Але згадаймо, що вже було написано широковідоме «Слово про рідну матір» (29 листопада 1941 р.), яке прозвучало по радіо в найжорстокіші дні воєнних випробувань. Невже й це було «грою»?

М. Рильський у передмові до укладеної ним збірки «Мудрості від Максима Рильського» (Київ, 2018) підкреслює, що мудрість – це насамперед «доброта серця, душевний порив щедрості, бажання піти назустріч людині», чого так багато було в житті М. Рильського. І що завжди помічали люди, які його оточували. Онук М. Рильського наводить слова І. Ілленка, що «неповторний талант» поета живила «всєбічна жадібність до культури в поєднанні з жагою добродіяння і творення» [5, с. 21].

«Зрозумійте, люди, річ єдину – / Що брехать не вміє мій язик...» – колись зауважив М. Рильський. Висока культура, властива справжньому інтелігенту, здобувається як завдяки навчанню, так і родинному вихованню, середовищу, у якому людина дорослішає. Повага до людей, про що свідчать нариси «Вечірніх розмов», спогади друзів і колег, депутатська діяльність, просто життєві приклади, коли люди зверталися

за допомогою до М. Рильського і він завжди намагався знайти рішення, – у цьому також «справжність» та «сучасність». І постійне переконання у творчих силах простих людей, де «джерельно чиста» цнотливість, чесність і тривалість. Про це поет-академік, зокрема, говорить у збірнику «Народні співці Радянської України» (Київ, 1955), що, за редакцією М. Рильського та В. Бобкової, вийшов у рік проведення в Києві Всесоюзної наради з питань вивчення епосу східних слов'ян. На ній М. Рильський виступив з доповіддю «Живе відображення історії», яка згодом увійшла до його статті «Героїчний епос українського народу», де йшлося, зокрема, про багатьох сучасних «талановитих народних поетів-співців, кобзарів, твори яких увійшли в скарбницю народнопоетичної творчості» [9, с. 59]. М. Рильський, який завжди повторював, що «народ творить», і спостерігав за майстерністю народних співців, неодноразово повертався до цього питання та полемізував із прибічниками тези про занепад фольклору, зокрема його епічних жанрів, стверджуючи, що хоча ці твори «можна розцінювати по-різному, але вони йдуть у річищі народної поезії, вони живуть, їх охоче слухають, – і, наприклад, я особисто слухаю із справжньою насолодою» [9, с. 113]. І це було шире слово науковця, поета та громадянина.

Серед автографів М. Рильського, що зберігалися в моїй родині та нещодавно були передані до меморіального музею, був один цікавий документ, який наочно підтверджує виняткове відчуття М. Рильським стихії живої мови, широту знань науковця, перекладача, поета, кожний рядок якого є прикладом філігранності слова. Також притаманну впродовж усього його життя іронічність світосприйняття, почуття гумору, уміння побачити його в житті та передати в слові. Ідеться про нелюбов М. Рильського до засідань, який, за словами сучасників, не належав до тих, що «прозасідалися». Так, перебуваючи на відпочинку в Коктебелі та почувавши себе втомленим від академічних засідань, М. Рильський писав О. Дейчу до Москви: «Отсутствие заседаний – целебней всяких купаний. (Хе-хе! Экспромт! – як говорив герой Карпенка-Карого Бонавенгура)» (15 червня 1961 р.) [2, с. 61]. Коли ж раптом йому доводилося під час засідання слухати якийсь довгий чи малоцікавий виступ, М. Рильський вдавався до мовної «гри», автограф якої зберігся на аркуші цупкого паперу чималого розміру. М. Рильський підбирає складні слова з однокореневою другою частиною -графія (етнографія, каліграфія тощо) і записує 13 (!) слів такого ряду. Також пише старослов'янською свято врожаю, а українською і французькою – назви окремих поетичних жанрів, імена поетів різних часів – від В. Шекспіра до А. Рембо. І тричі виводить французьке



Амор. Записується ж усе це на тому, що було на ту хвилину під рукою: на зворотній стороні оголошення: «Партосвіта переноситься на 12-те грудня. – Партбюро»... У цьому епізоді також «увесь» М. Рильський – мудра та талановита людина, яка кожную хвилину сповнювала творчістю й належала своєму часу – була та залишилася йому непідвладна.

### Список бібліографічних посилань

1. Білодід І. Невгамовне серце. *Незабутній Максим Рильський. Спогади* / упоряд. Г. Донець, М. Нагнибіда. Київ : Дніпро, 1968. С. 172–183.
2. Дейч О. Дорогою дружби. *Незабутній Максим Рильський. Спогади* / упоряд. Г. Донець, М. Нагнибіда. Київ : Дніпро, 1968. С. 40–82.
3. Слово. Знак. Дискурс: Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. Львів : Літопис, 1996.
4. Іванов С. Вечірні розмови з поетом. *Незабутній Максим Рильський. Спогади* / упоряд. Г. Донець, М. Нагнибіда. Київ : Дніпро, 1968. С. 223–229.
5. Мудрості від Максима Рильського. Вислови, поради, роздуми про філософію буття / упоряд. М. Г. Рильський. Київ : Успіх і кар'єра, 2018.
6. Рильський М. Твори в 10 т. : т. 1, 2. Київ : Держ. вид-во худ. літ., 1960.
7. Рильський М. Твори в 10 т. : т. 3. Київ : Держ. вид-во худ. літ., 1961.
8. Рильський М. [Вступна стаття] Микола Зеров – поет і перекладач. *Вибране* / М. Зеров. Київ : Дніпро, 1966. С. 5–17.
9. Рильський М. Т. Зібрання творів : у 20 т. Т. 16. Фольклористика, теорія перекладу, мовознавство / упоряд. та прим.: Г. М. Колесника, С. В. Мишанича, Г. С. Сухобрус ; ред.: О. І. Дей, В. М. Русанівський. Київ : Наук. думка, 1987.
10. Рильський М. І розіллється знов медами!.. Публіцистика, есеїстка, проза: вибране. Київ : Ярославів Вал, 2019.
11. Рильський М. Обличчям до краси. *І розіллється знов медами!.. Публіцистика, есеїстка, проза: вибране* / М. Рильський. Київ : Ярославів Вал, 2019. С. 457–466.
12. Сиваченко М. Велич поета-вченого. *Незабутній Максим Рильський. Спогади* / упоряд. Г. Донець, М. Нагнибіда. Київ : Дніпро, 1968. С. 368–378.
13. Стріха М. Післяслово. Розмови з Максимом Рильським в ХХІ ст. *І розіллється знов медами!.. Публіцистика, есеїстка, проза: вибране* / М. Рильський. Київ : Ярославів Вал, 2019. С. 438–450.

## References

1. Bilodid, I. (1968). The incessantlied heart. *Unforgettable Maxim Rylsky. Memoirs*. H. Donets, M. Nahnybida (Ed.). (pp. 172–183). Kyiv: Dnipro [in Ukrainian].
2. Deich, O. (1968). The incessantlied heart. *Unforgettable Maxim Rylsky. Memoirs*. H. Donets, M. Nahnybida (Ed.). (pp. 40–82). Kyiv: Dnipro [in Ukrainian].
3. Zubrytska, M. (1966). (Ed.) Slovo. Znak. Dyskurs: Antologia svitovoi literaturno-krytychnoi dumky XX st. [Word. Sign. Discourse: Anthology of the world literary critical thought in 20<sup>th</sup> cent.]. Lviv: Litopys [in Ukrainian].
4. Ivanov, S. (1968). Evening conversations with the poet. *Unforgettable Maxim Rylsky. Memoirs*. H. Donets, M. Nahnybida (Ed.). (pp. 223–229). Kyiv: Dnipro [in Ukrainian].
5. Rylskyi, M. G. (Ed.). (2018). Mudrosti vid Maksyma Rylskoho. Vyslovy, porady, rozдумы pro filosofiіu buttia [Wisdoms from Maksim Rylsky. Utterances, advises, opinions about philosophy of life]. Kyiv: Uspikh i kariera [in Ukrainian].
6. Rylskyi, M. (1960). Tvory [Works]. (Vols. 1–10; Vol. 1, 2). Kyiv: Derzhavne vydavnytstvo hudozhnoi literatury [in Ukrainian].
7. Rylskyi, M. (1961). Tvory [Works]. (Vols. 1–10; Vol. 3). Kyiv: Derzhavne vydavnytstvo hudozhnoi literatury [in Ukrainian].
8. Rylskyi, M. (1966). [Introductory article] Mykola Zerov – poet and translator. M. Zerov. *Selected*. (pp. 5–17). Kyiv: Dnipro [in Ukrainian].
9. Rylskyi, M. T. (1987). Collection of works. *Folklore, translation theory, linguistics*. M. T. Rylskyi, H. M. Kolesnyk, S. V. Myshanych, H. S. Sukhobrus (Ed.). (Vols. 1–20; Vol. 16). Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
10. Rylskyi, M. (2019). I rozilletsia znov medamy!.. Vybrane: publitsystyka, eseistyka, proza [And flooding again with honey!.. Selected: social and political journalism, essays, prose]. Kyiv: Yaroslaviv Val [in Ukrainian].
11. Rylskyi, M. (2019). With the face to the beauty. *And spill honey again!.. Journalism, essays, prose: favorites*. M. T. Rylskyi (Ed.). (pp. 457–466). Kyiv: Yaroslaviv Val [in Ukrainian].
12. Syvachenko, M. (1968). The greatness of the poet-scientist. *Unforgettable Maxim Rylsky. Memoirs*. H. Donets, M. Nahnybida (Ed.). (pp. 368–378). Kyiv: Dnipro [in Ukrainian].
13. Strikha, M. (2019). Afterwords. Talks with Maksim Rylsky in 20<sup>th</sup> cent. *And spill honey again!.. Journalism, essays, prose: favorites*. M. T. Rylskyi (Ed.). (pp. 438–450). Kyiv: Yaroslaviv Val [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 10.02.2022.

## **Oksana Mykytenko,**

Dr. Sci. (Philology), Senior Researcher, Leading Researcher,

Rylsky Institute for Art Studies, Folklore and Ethnology

National Academy of Sciences of Ukraine

4 Hrushevsky St., Kyiv 01001, Ukraine

e-mail: oksana\_mykytenko@hotmail.com

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7613-8557>

### **Maksym Rylsky and the Time: Textual Analysis or Interpretation**

*Purpose of the article* is to stress the importance of the textual analysis of M. Rylsky's works.

*Methodology* is based on the application of textual, contextual, historical-comparative and biographical methods, as well as the method of critical literature interpretation.

*Scientific novelty.* The phrase *Great poets are always contemporaries of new generations* belong to M. Rylsky. While it was said about T. Shevchenko, today it could be applied equally to M. Rylsky. Basing the necessity of the new academic publication of Rylsky's works, more then once I have to hear the opinion that the modern interpretation of his heritage (literary, publicistic, scientific) is advisable. We meet such view in a number of popular editions dedicated to M. Rylsky, where the author's texts are presented in selective, shorten and modern wording form (linguistic as well). Collected works (prose, essay, publicism, epistolary etc.) are combined with editorials' articles and their own ideological estimations and contemporary marks to correct the impression left in the consciousness of generations. Of course it is important to present today, and especially to the wide readers, the poet's works of the 40<sup>th</sup>–60<sup>th</sup> of the 20<sup>th</sup> century, nevertheless the texts by M. Rylsky (not only his own, but also works by other authors, translated or edited by him), always have been and remain the example of the most careful, attentive, deliberate in details attitude to the word.

*Conclusions.* To show today what was done by M. Rylsky, it is necessary not only to solve the tasks of the textual analysis of his works, it is important to examine the memoirs of contemporaries, taking into account the widest context of the epoch and his creative work, that presents the very person of the poet, scholar and citizen, and allows to avoid the superficial inferences about the many-sided talented personality and the time, in which he lived and created.

*Keywords:* M. Rylsky, creative work, interpretation, textual analysis, time.